CITY FORMT

2024

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO

STEBĖSENOS ATASKAITA

Užsakovas	ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA Kodas juridinių asmenų registre - 188772814 *Bažnyčios g. 4, LT-71120 Šakiai* *Tel. 8 34560750* *El. p.: savivaldybe@sakiai.lt* *www.sakiai.lt*
Ataskaitos pavadinimas	ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS ATASKAITA (toliau – Stebėsenos ataskaita)
Teritorijų planavimo dokumentas, kurio sprendiniams atliekama stebėsena	Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas (TPD registracijos Nr. T00080184)
Planavimo rūšis	Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas
Planavimo porūšis	Savivaldybės bendrasis planas
Planavimo organizatorius	Šakių rajono savivaldybės administracija
Sprendimas, kuriuo patvirtintas TPD	Šakių rajono savivaldybės tarybos 2017-04-28 sprendimas Nr. T-136
Ataskaitos rengėjas	UAB CityForm LT Įmonės kodas: 304696907 *S. Žukausko g. 4, LT-08244 Vilnius* *Tel.: +370 616 54100 / El. p.: info@cityform.lt / www.cityform.lt* *Kontaktinis asmuo: Milda Urbonavičiūtė* *Tel.: +370 61567902 / El. p.: m.urbonaviciute@cityform.lt*

Atestato Nr.	Pareigos	Vardas Pavardė	Parašas
TPV 0105	Direktorė	Gitana Mineikienė	
ATP 1735	Projekto vadovė	Giedrė Ratkutė Skačkauskienė	
	Rengėja	Milda Urbonavičiūtė	

TURINYS

Įvadas **4**

1. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA **6**

1.1 TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI 7

1.1.1 Patvirtinti teritorijų planavimo dokumentai 7

1.1.2 Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniai, galiojantys Šakių rajono savivaldybės teritorijai 8

1.1.3 Rengiami teritorijų planavimo dokumentai 10

1.2 GYVENTOJŲ SKAIČIAUS IR TANKUMO POKYTIS 10

2. PRIEMONIŲ PLANO VYKDYMAS **12**

2.1 URBANISTINĖ APLINKA IR ŽEMĖS NAUDOJIMAS 12

2.2 SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA 13

2.3 KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGOS SPRENDINIAI 15

2.4 NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS SPRENDINIAI 16

2.5 SUSISIEKIMO SISTEMOS SPRENDINIAI 17

2.6 INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SPRENDINIAI 19

3. IŠVADOS **22**

4. SIŪLYMAI DĖL BENROJO PLANO KEITIMO **24**

5. PRIEDAI **24**

Įvadas

Bendrasis planas yra kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas, kuriame pagal teritorijų planavimo lygmenį ir uždavinius nustatoma planuojamos teritorijos erdvinė struktūra ir teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos, reikalavimai arba reglamentas ir apsaugos principai, t. y. grafiškai ir raštu pateikiami teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemonių, teritorijų vystymo reikmių ir sąlygų sprendiniai – planavimo uždavinių sprendimo rezultatai. Šių sprendinių įgyvendinimo būdai nustatomi bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programoje (toliau – Programa), kurią sudaro priemonių planas (toliau – Priemonių planas), stebimų rodiklių sąrašas ir kita informacija, aktuali teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimui.

Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsena atliekama Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimui (toliau – Bendrasis planas), patvirtintam Šakių rajono savivaldybės tarybos 2017-04-28 sprendimu Nr. T-136 „Dėl Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano patvirtinimo". Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos metu sistemiškai stebimi ir vertinami šių dokumento sprendinių įgyvendinimo kokybiniai ir kiekybiniai aplinkos pokyčiai. Bendrojo plano stebėsenos ataskaitoje (toliau – Ataskaita) išdėstomi atliktos stebėsenos rezultatai, pateikiamos išvados ir reikalingumas keisti ar koreguoti kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą.

Stebėsenos uždaviniai

- Kaupti ir analizuoti informaciją apie kompleksinio teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimą;
- Stebėti, analizuoti ir prognozuoti teritorijos raidos tendencijas ir jų įtaką kompleksinio teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimui;
- Parengti Stebėsenos ataskaitą, kurią sudaro duomenys apie Bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo programą, duomenys apie priemonių planų įgyvendinimą, stebimų rodiklių duomenys, apibendrinanti informacija (išvados, prognozės ir siūlymai);
- Supažindinti visuomenę su Bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos rezultatais. Stebėsenos ataskaitą ir Programą viešinti Šakių rajono savivaldybės tinklalapyje.

Stebėsenos pagrindas

- Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. D1-21;
- Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023-11-15 įsakymas Nr. AT-868 „Dėl Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programos patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano (toliau – LRBP 2030; TPD registro Nr.T00087007) sprendiniai;

- Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo, patvirtinto Šakių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 28 d. sprendimu Nr. T-136, sprendiniai;
- Šakių rajono savivaldybės teritorijoje galiojantys valstybės ir savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentai.

Bendrojo plano sprendinių stebėsenos duomenys rinkti 2023 metų spalio – 2024 metų sausio mėnesiais. Rengiant Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą, remtasi: Šakių rajono savivaldybės administracijos skyrių teiktais duomenimis; AB „Amber Grid“, AB Energijos skirstymo operatoriaus, AB „Litgrid“, AB Lietuvos automobilių kelių direkcijos, UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centro“, UAB „Šakių autobusų parko“, UAB „Šakių šilumos tinklai“, UAB „Šakių vandenys“, VšĮ „Plačiajuostis internetas“, VšĮ „Šakių turizmo ir verslo informacijos centro“ duomenimis; Oficialiosios statistikos portalo duomenimis ir kt. duomenimis.

1. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA

Šakių rajono savivaldybės teritorija, TPDR duomenimis, bendruoju planu pradėta planuoti 2006 m., vadovaujantis Šakių rajono savivaldybės tarybos 2005 m. vasario 17 d. sprendimu Nr. T-18 „Dėl rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo“, o 2012 m. buvo pradėtas šio bendrojo plano keitimas, vadovaujantis Šakių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. balandžio 13 d. sprendimu Nr. T-165 „Dėl rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo“. Stebėsena atliekama bendrojo plano keitimui, patvirtintam Šakių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 28 d. sprendimu Nr. T-136 „Dėl Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“, kurio konkretizuoti sprendiniai suformuoti iki 2027-ųjų metų.

Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu 2023 m. lapkričio 15 d. patvirtinta Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programa – pagrindas Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui, nustatyti Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo būdai. Programoje pagal Bendrojo plano temas, numatytos sprendinių įgyvendinimo priemonės ir sudarytas Priemonių planas (struktūra – 1.1. lentelėje), Šakių rajono savivaldybės teritorijos ir jos aplinkos pokyčių vertinimui ir Bendrojo plano sprendinių tobulinimui sudarytas stebėsenos rodiklių sąrašas.

1.1 lentelė. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programos priemonių plano struktūra

1. URBANISTINĖ APLINKA IR ŽEMĖS NAUDOJIMAS	
2. SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA	
2.1.	**Švietimo infrastruktūra**
2.2.	**Asmens sveikatos priežiūros infrastruktūra**
2.3.	**Kultūros infrastruktūra**
2.4.	**Socialinė parama**
2.5.	**Socialinio būsto plėtra**
2.6.	**Paslaugų, verslo ir pramonės plėtra**
2.7.	**Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtra**
3. KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA	
4. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA	
4.1.	**Saugotino istorinio kultūrinio kraštovaizdžio tvarkybos ir naudojimo prioritetai**
4.2.	**Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos reikalavimai**
5. SUSISIEKIMO SISTEMA	
5.1.	**Kelių plėtra**
5.2.	**Paslaugų infrastruktūra prie pagrindinių kelių**
5.3.	**Automobilizacijos lygis**
5.4.	**Viešasis transportas**
5.5.	**Pėsčiųjų ir dviračių takų plėtra**
6. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA	
6.1.	**Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas**
6.2.	**Atliekų šalinimas**
6.3.	**Šilumos ūkis**
6.4.	**Dujų tiekimas**
6.5.	**Elektros energijos tiekimas**

6.6. Telekomunikaciniai tinklai ir ryšiai

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsena vykdyta pagal patvirtintą Programą. Stebėsenos ataskaitoje apžvelgiami priemonių vykdymo rezultatai: duomenys apie Programos Priemonių plano įgyvendinimą, stebimų rodiklių duomenys. Pateikiamos išvados ir siūlymai, reikalingumas koreguoti ar keisti Bendrąjį planą.

Bendrojo plano sprendiniai įgyvendinami vadovaujantis sprendinių įgyvendinimo priemonių planu, rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, detaliuosius planus ar žemėtvarkos planavimo dokumentus – žemės valdos projektus, žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus, o kai jie nerengiami - išduodant statybą leidžiančius dokumentus. Bendrųjų planų sprendiniai įgyvendinami, pasinaudojant viešojo sektoriaus lėšomis, taip pat viešojo ir privataus sektorių partneryste, pritraukiant privačias lėšas.

Atsižvelgiant į tai, kad Bendrojo plano sprendiniai įgyvendinami detalizuojant sprendinius žemesnio lygmens teritorijų, žemėtvarkos planavimo dokumentuose, išduodant statybą leidžiančius dokumentus ir kt. Ataskaitoje pirmiausia įvertinamos bendrosios savivaldybės vystymosi tendencijos – parengti ir rengiami teritorijų planavimo dokumentai, gyventojų skaičiaus ir tankio pokytis.

1.1 TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI

1.1.1 Patvirtinti teritorijų planavimo dokumentai

Informacija apie parengtus teritorijų planavimo dokumentus padeda suvokti rajono įsisavinimo, urbanizacijos mastą, prielaidas gyvenimo kokybės gerėjimui. Žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentai yra reikšmingi bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui. Teritorijų planavimo dokumentų registro duomenimis (TPDR), nagrinėjamu (2017-2023 m.) laikotarpiu Šakių rajono savivaldybės teritorijoje patvirtinti 45 teritorijų planavimo dokumentai – 11 kompleksinio ir 34 specialiojo teritorijų planavimo dokumentai. Kadangi nagrinėjamas laikotarpis yra ilgas ir teritorijų planavimo dokumentų patvirtinta daug, jie nagrinėjami apibendrintu būdu.

Tarp kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų 2017 m. buvo parengtas Šakių miesto su priemiesčiais bendrojo plano su GIS sistema koregavimas, likę kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai – detalieji planai.

Tarp specialiojo teritorijų planavimo dokumentų parengti 2 inžinerinės infrastruktūros vystymo planai (2020 m. parengtas VIETOVĖS LYGMENS INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO PLANAS ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE (TPD registracijos Nr. T00084611), 2021 m. – Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano koregavimas (TPD registracijos Nr. T00086417)), 1 inžinerinės infrastruktūros (elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) vystymo planas (2021 m. parengtas Ypatingos valstybinės svarbos elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto „330 kV elektros perdavimo linijos Kruonio HAE–Bitėnai statyba“ inžinerinės infrastruktūros vystymo planas (TPD registracijos Nr. T00086251)) ir 31 žemėtvarkos projektai.

Iš patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų analizės nagrinėjamu 7-ių metų laikotarpiu matosi, kad kompleksinis teritorijų planavimas vietovės lygmeniu be detaliųjų planų atliekamas vangiai, parengtas tik

savivaldybės urbanistinio centro bendrojo plano koregavimas, iki Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano patvirtinimo buvo parengti bendrieji planai Kudirkos Naumiesčiui, Gelgaudiškiui, Lekėčiams, Lukšiams ir Griškabūdžiui – kitos gyvenamosios vietovės savivaldybėje vystomos be bendrųjų planų, Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane buvo numatyta parengti bendruosius planus (C kategorijos Sudargas, Kiduliai, Plokščiai, Kriūkai, Sintautai ir D kategorijos Veršiai, Paluobiai, Išdagai, Barzdai, Slavikai, Gotlybiškiai, Brizieriai ir Žvirgždaičiai).

1.1.2 Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniai, galiojantys Šakių rajono savivaldybės teritorijai

Nagrinėjamu laikotarpiu įsigaliojo valstybės lygmens teritorijos bendrojo plano, kurį LR Vyriausybė patvirtino 2021-09-29 sprendimu Nr. 789 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“ (TPD registro Nr. T00087007) sprendiniai. Šie sprendiniai, nuo jų patvirtinimo galioja ir Šakių rajono savivaldybės teritorijai. LR BP sprendiniai – 10 metų trukmės planavimo dokumentas (iki 2030 m.) – įgyvendinami detalizuojant juos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose, rengiant sprendinių įgyvendinimo programas. Todėl teikiant siūlymus dėl stebimo BP sprendinių įgyvendinimo, būtina atsižvelgti, kad:

- Patvirtintas LRBP 2030 pakeičia šiuos valstybės lygmens teritorijų planavimo dokumentus: Marijampolės apskrities teritorijos bendrąjį planą, patvirtintą LR Vyriausybės 2010-09-08 nutarimu Nr. 1298 „Dėl Marijampolės apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.
- LRBP 2030 detalizuoti kraštovaizdžio sprendiniai.
- LRBP 2030 nustatyta, kad Šakiai yra B kategorijos urbanistinis centras, kurį reikia stiprinti funkcinių ryšių su to paties ir aukštesnio lygmens urbanistiniais centrais pagrindu pagal turimą potencialą.
- LRBP nustatyta Šakių rajone iki 2025 m. prioritetą teikti bendrojo ugdymo įstaigų tinklo efektyvinimui, nestacionarių socialinių paslaugų plėtrai institucijose ir tokių paslaugų teikimui namuose, gausinti išteklius kultūrinių paslaugų plėtrai, pasitelkiant partnerystėmis grįstą turimų žmogiškųjų ir infrastruktūrinių išteklių naudojimą bendriems tikslams siekti (nustatyti šiuos veiklų prioritetus: viešųjų erdvių pritaikymas kultūrinėms veikloms, kūrybiškam laisvalaikiui, kultūriniam pažinimui skatinti; kultūriškai ir meniškai artimų kultūros ir turizmo objektų, meninių kūrinių, vietos kultūrinio potencialo apjungimas į vieną visumą – kultūrinį kelią; programų jaunų kultūros ir meno profesionalų skatinimui sukūrimas, realizuojant jų idėjas ir siekiant pritraukti ir išlaikyti kultūros darbuotojus ir kūrėjus regione).
- LRBP nustatyta Šakių rajone iki 2030 m. prioritetą teikti ligoninių tinklo efektyvinimui.
- LRBP nustatyta retai urbanizuotose vietovėse, priskirtose aukšto ir vidutinio lygmens mobilumo paslaugų teritorijoms, didinti viešojo transporto stotelių pasiekiamumo procentą 1 km atstumu, prioritetą teikiant vienai iš blogiausią rodiklį turinčiai Šakių rajono savivaldybei.
- LRBP numatyta įgyvendinti gamtinių dujų perdavimo sistemos plėtros investicijų projektus, skirtus diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse bei didinti dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, tarp jų ir magistralinio dujotiekio Vilnius–Kaunas ir Kaunas–Šakiai jungtis (antroji gija) statybą.
- Kompleksinės infrastruktūros ir teritorijų rezervavimo valstybės poreikiams brėžinyje Jurbarke, netoli Gelgaudiškio pažymėtas planuojamas vidaus vandenų uostas, tarptautinės reikšmės vidaus vandenų kelio E41 Kaunas–Klaipėda infrastruktūros dalis (žr. 1.1 pav.). Vidaus vandenų transporto infrastruktūra Lietuvoje yra nepakankamai išplėtota. Siekiant didinti Lietuvos konkurencingumą logistikos srityje, stiprinti Klaipėdos ir Kauno miestų įvairiarūšiškumą perkraunant krovinius,

mažinti išskiriamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekį transporto sektoriuje bei dalinai nukrauti sausumos kelių infrastruktūrą, išvystyti ir pritaikyti tarptautinį vidaus vandenų kelią E41 Kaunas–Klaipėda (Nemuno upė ir Kuršių marios) krovinių transportavimui. Vystyti keleivinę ir pramoginę laivybą visuose vidaus vandenų keliuose bei laivybai tinkamuose vandens telkiniuose, įvertinti ir pagrįsti prieplaukų plėtros potencialą (atliekant galimybių ir poreikio analizę, kuri leistų įvertinti teikiamą socialinę naudą ir investicijų atsiperkamumą). Taip pat LRBP numatyta įveiklinti vidaus vandens kelius panaudojant juos rekreacijos ir turizmo poreikiams. Vystomais tarptautiniais vidaus vandens keliais E41 Kaunas–Klaipėda (Nemuno upė) bei Nemuno upe nuo Kauno iki valstybės sienos su Baltarusijos Respublika sutampančiais su plėtojamu rekreaciniu koridoriumi Palanga–Klaipėda–Šilutė–Jurbarkas–Birštonas–Druskininkai–Baltarusijos siena vykdyti turizmo ir rekreacijos veiklas išnaudojant plėtojamą vidaus vandenų transporto infrastruktūrą.

- Šakių miesto vakaruose ir Kudirkos Naumiesčio rytuose numatytos preliminarios teritorijos, infrastruktūros koridoriai, rezervuojami valstybės poreikiams (žr. 1.1 pav.).
- Šakių rajono savivaldybėje numatytas Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimas su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu (17), siūlomas naujas projektas – strateginė partnerystė – Sūduvos nacionalinis parkas (25).

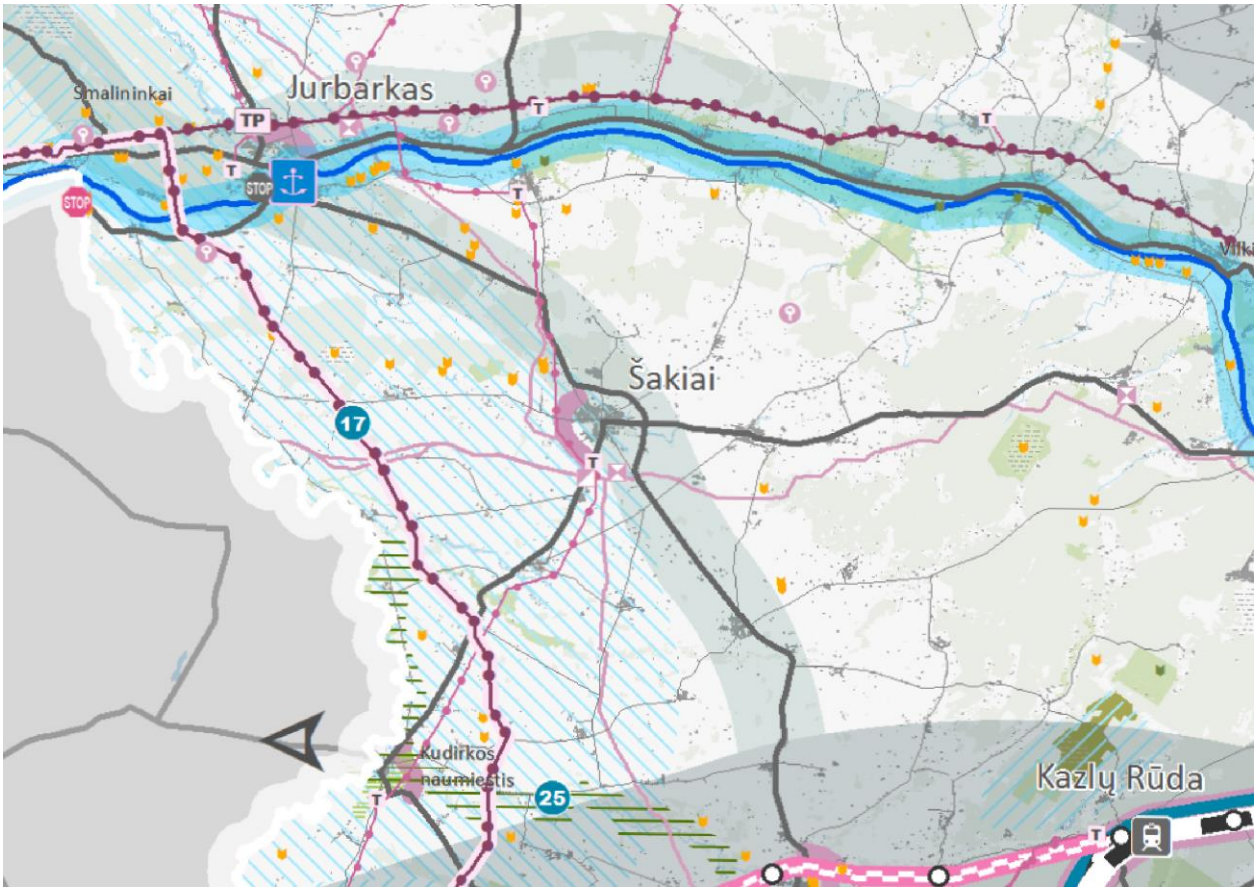

1.1 pav. Iškarpa ir LRBP 2030, Kompleksinės infrastruktūros ir teritorijų rezervavimo valstybės poreikiams brėžinio

1.1.3 Rengiami teritorijų planavimo dokumentai

Remiantis LR teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje pateikiama informacija, Šakių rajono savivaldybės teritorijai šiuo metu yra rengiami 5 teritorijų planavimo dokumentai:

- Baigiamajame etape esantis valstybės lygmens specialusis planas – Projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros priežiūros depų susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planas (TPD Nr. S-NC-00-19-12);
- Parengiamajame etape esantis valstybės lygmens specialusis planas – Projekto „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Lenkijos ir Lietuvos valstybių siena–Jiesia modernizavimo susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planas (TPD Nr. S-NC-00-19-8);
- Vietovės lygmens specialusis planas – Inžinerinės infrastruktūros vystymo planas vėjo elektrinių statybai (TPD Nr. S-VT-84-22-299);
- Vietovės lygmens savivaldybės dalies bendrasis planas – Šakių miesto su priemiesčiais bendrojo plano su GIS sistema koregavimas (TPD Nr. K-VT-84-23-934);
- Detalusis planas – Detaliojo plano Giedručių k., Šakių r. sav., patvirtinto 2012-11-29 Šakių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-397 koregavimas (TPD Nr. K-VT-84-22-453).

1.2 GYVENTOJŲ SKAIČIAUS IR TANKUMO POKYTIS

Šakių rajono savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas pietvakarių Lietuvoje. Savivaldybės centras – Šakiai. Savivaldybėje yra 14 seniūnijų: Barzdų, Gelgaudiškio, Griškabūdžio, Kidulių, Kriūkų, Kudirkos Naumiesčio, Lekėčių, Lukšių, Plokščių, Sintautų, Slavikų, Sudargo, Šakių ir Žvirgždaičių. Rajone yra 3 miestai – Gelgaudiškis, Kudirkos Naumiestis ir Šakiai. 8 miesteliai – Barzdai, Griškabūdis, Kriūkai, Lekėčiai, Lukšiai, Sintautai, Žemoji Panemunė, Žvirgždaičiai ir 533 kaimai.

Šakių rajono savivaldybės gyventojų skaičius nuo Bendrojo plano patvirtinimo sumažėjo beveik 10 proc. 2023 m. pradžioje rajone nuolat gyveno 25973 gyventojai. Bendras teritorijos plotas nesikeitė. Mažėjant gyventojų skaičiui, atitinkamai (7,8 proc.) mažėjo ir gyventojų tankumas teritorijoje. 2023 m. pradžioje gyventojų tankumas Šakių rajono savivaldybėje siekė 17,9 gyv./km².

1.3 lentelė. Bendrosios nuolatinių gyventojų skaičiaus ir tankio stebimoje teritorijoje tendencijos

	2018 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2018-2023 m., gyv. / proc.
Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje, asmenys				
Šakių rajono savivaldybė	28428	26318	25973	-2455 / -9,5 proc.
Miestas	8736	8268	8149	-587 / -7,2 proc.
Kaimas	19692	18050	17454	-2238 / -12,8 proc.
Teritorija (žemės plotas) metų pradžioje, km²				
Šakių rajono savivaldybė	1451	1451	1451	0 / 0 proc.
Gyventojų tankumas, gyv./km²				
Šakių rajono savivaldybė	19,30	18,10	17,90	-1,40 / -7,8 proc.

Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

Nors pastaraisiais metais Lietuvoje bendras gyventojų skaičius pradėjo augti, nagrinėjamoje savivaldybėje gyventojų skaičius vis dar mažėja, beveik dukart sparčiau, nei vidutiniškai visoje Marijampolės apskrityje

(nagrinėjamu laikotarpiu), keičiasi gyventojų struktūra, Šakių rajono savivaldybė pasižymi vienu aukščiausių demografinės senatvės koeficiento rodikliu šalyje. Didelė pensinio amžiaus gyventojų dalis rajone ir prastėjanti demografinė situacija kelia iššūkius sveikatos sistemos stabilumui. Svarbiausios gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastys – vidaus emigracija bei aukštas gyventojų mirtingumas.

Gyventojų skaičiaus pokyčius lemia viešosios infrastruktūros būklė, ekonominė aplinka. Mažėjant gyventojų skaičiui, vis didesniu prioritetiniu tampa viešosios infrastruktūros kūrimas, išlaikymas, modernizavimas, siekiant energetinio efektyvumo, atsinaujinančių energijos išteklių diegimas, naudojimas ir vystymas ir pan. Tokio pobūdžio pastangos gali užtikrinti stabilesnę ekonominę savivaldybės padėtį ir teigiamą poveikį vietos gyventojams.

2. PRIEMONIŲ PLANO VYKDYMAS

Detaliau apie priemonių vykdymą skaityti 1 priede: Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programos priemonių plane, rezultatų aprašymo skiltyje.

2.1 URBANISTINĖ APLINKA IR ŽEMĖS NAUDOJIMAS

Iš konkrečių priemonių, skirtų vystyti urbanistinę aplinką, galima išskirti vieną: pagal skirtingas kategorijas plėtoti (tiek kokybinė socialinių ir ekonominių procesų plėtra, tiek kiekybinė ar teritorinė plėtra (pažymėta Bendrojo plano Pagrindiniame brėžinyje)) savivaldybės gyvenviečių tinklą:

- A kategorijos – Šakius;
- B kategorijos – Gelgaudiškį, Kudirkos Naumiestį, Lukšius;
- C kategorijos – Griškabūdį, Lekėčius, Sudargą, Kidulius, Plokščius, Kriūkus, Sintautus;
- D kategrijos – Veršius, Paluobius, Išdagus, Barzdus, Slavikus, Gotlybiškius, Brizierius, Žvirgždaičius.

Šiai priemonei įgyvendinti nagrinėjamu 2017-2023 metų laikotarpiu buvo parengtas Šakių miesto bendrojo plano papildymas, patvirtintas 2017-07-28 (T-230).

Iki Bendrojo plano parengimo buvo parengti šių gyvenviečių bendrieji planai:

1. Kudirkos Naumiesčio miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas 2009-04-30, T-148.
2. Gelgaudiškio miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas 2013-03-28, T-107.
3. Lekėčių miestelio teritorijos bendrasis planas, patvirtintas 2013-03-28, T-103.
4. Griškabūdžio miestelio teritorijos bendrasis planas, patvirtintas 2013-03-28, T-105.
5. Lukšių miestelio teritorijos bendrasis planas, patvirtintas 2013-03-28, T-104.

Taigi, plėtojamos A ir B, bei kai kurios C kategorijos gyvenvietės – priemonė vykdoma.

2.1 lentelė. Urbanistinės aplinkos ir žemės naudojimo sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Įgyvendinta	-	0	0
Vykdoma	1.1.	1	100
Nepradėta vykdyti	-	0	0
Neįgyvendinta	-	0	0
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		0/1	0/100

Teigiamos tendencijos:

- Plėtojamas savivaldybės pagrindinis urbanistinis centras – Šakiai.

Neigiamos tendencijos:

- Nepradėti rengti daugumos C, visų D kategorijos gyvenviečių bendrieji planai – koncentruojama kokybinė ir kiekybinė plėtra didesnėse gyvenvietėse, galimai dėl poreikio nebuvimo mažesnėse gyvenvietėse ar lėšų trūkumo bendriesiems planams rengti.

2.2 SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA

Bendrojo plano socialinės dalies sprendinius sudaro švietimo infrastruktūros, asmens sveikatos priežiūros infrastruktūros, kultūros infrastruktūros, socialinės paramos, socialinio būsto plėtros, paslaugų, verslo ir pramonės plėtros, rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtros sprendiniai.

Iš švietimo infrastruktūros sprendinių yra dauguma įgyvendinti: modernizuotos Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos, Kidulių, Sintautų mokyklų patalpos. Griškabūdžio, Lukšių ir Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos gimnazijų patalpose naujai įkurtos priešmokyklinio ugdymo grupės. 2019-2020 metais atliktas mokslo paskirties pastato (Lekėčių mokyklos) kapitalinis remontas. 2018-2021 metais atliktas sporto paskirties inžinerinio statinio: sporto aikštyno (11) V.Kudirkos g. 33, Šakiuose rekonstravimas. 2018-2019 metais atliktas Kriūkų mokyklos - daugiafunkcio centro kapitalinis remontas. Nuo 2023 metų pradėta vykdyti Šakių gimnazijos renovacija. 2018-2022 metais atliktas Lekėčių mokyklos kapitalinis remontas. Dėl poreikio optimizuotas švietimo įstaigų tinklas, o reorganizuotų švietimo įstaigų moksleiviai pavežami į kitas artimiausias ugdymo įstaigas. Taip pat savivaldybės mokytojai ir kiti švietimo specialistai nuolat kelia kvalifikaciją, daugėja vykdomų neformaliojo švietimo programų (2017 m. – 26, 2023 m. – 38 programos), užtikrinamas ikimokyklinukų ugdymas.

Vykdomi visi Bendrajame plane numatyti asmens sveikatos priežiūros infrastruktūros sprendiniai: gerinama sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir prieinamumas, išnaudojant IPR IS, FOXUS ir kitas informacines sistemas, tobulinant sveikatos priežiūros įstaigų internetinius puslapius, kai kurias paslaugas vykdant nuotoliu. Optimizuotas sveikatos priežiūros įstaigų tinklas: nuo 2022 m. prie viešosios įstaigos Šakių pirminės asmens sveikatos priežiūros centro jungimo būdu buvo prijungtos Gelgaudiškio ir Lukšių ambulatorijos, o nuo 2023 m. Panemunių ir Griškabūdžio ambulatorijos – racionalizuoti finansiniai ištekliai. Šakių rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane numatyta didinti sveikatos priežiūros specialistų atlyginimus. Šakių rajono savivaldybės tarybos 2023 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. T-328 „Dėl sveikatos centro steigimo funkcinio bendradarbiavimo būdu Šakių rajono savivaldybėje“ nuspręsta steigti Sveikatos centrą Šakių rajono savivaldybėje, plečiama šeimos gydytojo komanda: šeimos gydytojas, bendrosios praktikos slaugytojas arba išplėstinės praktikos slaugytojas, akušeris, atvejo vadybininkas, kineziterapeutas, gyvensenos medicinos specialistas, apylinkės administratorius, socialinis darbuotojas. Nuo 2023 m. teikiamos psichikos sveikatos paslaugos Šakių PASPC psichikos sveikatos skyriuje. Nuo 2021 m. Šakių PASPC pradėjo veiklą ambulatorines slaugos paslaugas namuose teikiantis padalinys. Planuojama Ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtra VšĮ Šakių ligoninėje (galimos lovos stacionarios paliatyvios pagalbos – 6). Optimizuotos stacionarinės sveikatos priežiūros paslaugos. Sveikos visuomenės ugdymu užsiima Šakių rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras.

Iš kultūros infrastruktūros sprendinių modernizuotas Šakių kultūros centras, Lukšių kultūros centras, Kudirkos Naumiesčio, Gelgaudiškio, Sintautų padalinių patalpos, kompleksiškai kultūriniam turizmui, edukacinėms bei socialinėms veikloms pritaikyti Zyplių dvaras, Kidulių dvaro svirnas, Svetošino dvaras, Šakių miesto skveras. Nuolat sudaromi turistiniai maršrutai, kartu su Marijampolės regiono savivaldybėmis vykdoma bendra rinkodaros strategija, kartu dalyvaujama įvairiuose renginiuose, turizmo parodose, didžiųjų miestų organizuojamose miestų švenčių turizmo gatvėse atstovaujant Suvalkiją. Įrengta Šakių miesto skvero galerija, kurioje 9 stendai apie kultūros paveldo objektus, Panemunių regioninio parko direkcijos iniciatyva suženklinta dviračių trasa palei Nemuną. Išleisti 9 lediniai ir bent 10 skrajučių, kuriose pateikta informacija apie turistinius objektus ir turizmo maršrutus. Šiuo metu įrenginėjami 2 stendai ties Lekėčiais ir Kiduliais.

Šakių rajono savivaldybėje taip pat aktyviai teikiama socialinė parama: socialinės priežiūros pagalbos į namus, dienos socialinės globos asmens namuose paslaugas teikia 2 nevyriausybinės organizacijos ir viena biudžetinė (Šakių socialinių paslaugų centras – teikia pavežėjimo paslaugą), asmens namuose pagal poreikį teikiamos mobilios slaugos paslaugos, socialinės priežiūros šeimoms paslaugos, nedirbančių asmenų atvejo vadybininkas savivaldybėje teikia motyvacines paslaugas, konsultacijas, mokymus, skatinančius integruotis į darbo rinką. 2023 m. įsteigtas Šakių socialinių paslaugų krizių centras, veikla vykdoma nuo 2023 m. sausio mėnesio. 2023 m. liepos mėnesį pradėjo veiklą trečias dienos centras Šakių rajono savivaldybės teritorijoje. Socialinės paslaugos teikiamos visiems asmenims, kuriems yra nustatytas socialinių paslaugų poreikis. Dienos socialinės paslaugos teikiamos Slavikų, Kidulių seniūnijose, kaip ir numatė Bendrasis planas, o Žvirgždaičių seniūnijoje bus teikiamos esant poreikiui. Taip pat gerinama socialines paslaugas teikiančių įstaigų materialinė bazė: biudžetinė įstaiga Šakių socialinių paslaugų centras 2022 m. persikėlė į didesnes patalpas, 2023 m. įsigijo naują automobilį, Kukarskės globos centras 2017 m. įsigijo automobilį globos namų gyventojų pavežėjimui, 2021 m. jame įrengtas liftas (keltuvas), 2022 m. baigta pastato (terasos) statyba, kuriame teikiamos terapinės rekreacijos paslaugos, 2022 m. pastatyta saulės fotovoltinė jėgainė, 2023 m. atnaujinta (atliktas kosmetinis remontas) 14 gyventojų kambarių.

Pradėti statyti trys socialinio būsto namai – 2 Šakiuose, 1 Gelgaudiškyje. Europos sąjungos lėšų įsisavinimui bus įsigyta 12 socialinių būstų.

Šakių rajono savivaldybėje taip pat vykdoma paslaugų, verslo ir pramonės plėtra: esant pakankamam smulkaus ir vidutinio verslo plėtros fondo biudžetui, jo lėšomis finansuojami ir remiami visi projektai, nepriklausomai kokiose gyvenvietėse jie įgyvendinami, Sudargo, Kriūkų infrastruktūra pritaikyta turizmo poreikiams, ateityje siekiama sukurti vandens kelio infrastruktūrą, šiais metais pradėtas vykdyti Marijampolės regiono funkcinės zonos kūrimas ženkliai prisidės prie sprendinių įgyvendinimo Kidulių-Gelgaudiškio ruože (dviračių takas iki Gelgaudiškio, Maštaičių piliakalnis), 2018 metais parengtas Šakių miesto pramoninio kvartalo Kęstučio g. detalusis planas, suformuoti 4 pramonės ir gamybos paskirties žemės sklypai numatytas naujas aplinkelio privažiavimas. Tačiau investiciniams projektams smulkaus ir vidutinio verslo plėtros fondo finansavimas per mažas.

Iš rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtros sprendinių plėtojamas regioninės svarbos rekreacinis centras – Gelgaudiškis, lokalios svarbos – Šakiai, Kudirkos Naumiestis, Kriūkai, Lekėčiai, Sudargas, Plokščiai. Kiduliuose ir Sintautuose rekreacinė infrastruktūra per ataskaitinį laikotarpį nebuvo vystoma. Atnaujinta dviračių trasa palei Nemuną nuo Gelgaudiškio link Plokščių, Ilguvos, Kriūkų, Žemosios Panemunės. Planuojami dviračių takai iš funkcinės zonos projekto. Seniūnijų jėgomis tvarkomos Šešupės, Nemuno, vietinių tvenkinių pakrantės. Funkcinės zonos projekte bus tvarkoma poilsinė zona prie Šakių tvenkinio.

2.2 lentelė. Socialinės ir ekonominės aplinkos sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Įgyvendinta	2.1.2., 2.1.3., 2.1.4., 2.1.8., 2.3.1., 2.4.2.	6	16
Vykdoma	2.1.1., 2.1.5., 2.1.6., 2.1.7., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4.,	31	84

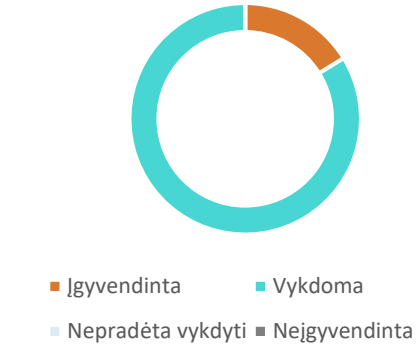

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
	2.2.5., 2.2.6., 2.2.7., 2.2.8., 2.3.2., 2.3.3., 2.3.4., 2.3.5., 2.4.1., 2.4.3., 2.4.4., 2.4.5., 2.5.1., 2.5.2., 2.6.1., 2.6.2., 2.6.3., 2.6.4., 2.6.5., 2.6.6., 2.7.1., 2.7.2., 2.7.3.		
Nepradėta vykdyti	-	0	0
Neįgyvendinta	-	0	0
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		6/37	16/100

Teigiamos tendencijos:

- Pagal poreikį ištisai tobulinama švietimo infrastruktūra.
- Sudarytos sąlygos tobulėti švietimo įstaigų darbuotojams.
- Optimizuojama, racionalizuojama asmens sveikatos priežiūros sistema. Tam pasitelkiamos naujos technologijos.
- Vykdoma asmens sveikatos priežiūros paslaugų plėtra, tarp jų ir psichologinės paslaugos.
- Vykdomas visuomenės sveikatingumo ugdymas.
- Vykdoma socialinių paslaugų infrastruktūros kiekybinė ir kokybinė plėtra.
- Vykdoma socialinio būsto plėtra.
- Pradėtas vykdyti Marijampolės regiono funkcinės zonos kūrimas – projektas, kurio dėka turėtų pagreitėti rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtros sprendinių įgyvendinimo procesas.
- Tvarkoma nemažai poilsiui skirtų erdvių.

Neigiamos tendencijos:

- Investiciniams projektams smulkaus ir vidutinio verslo plėtros fondo finansavimas per mažas.
- Kiduliuose ir Sintautuose (lokalios svarbos rekreaciniai centrai) rekreacinė infrastruktūra per ataskaitinį laikotarpį nebuvo vystoma.

2.3 KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGOS SPRENDINIAI

Šios dalies sprendiniai yra susiję su gamtinio karkaso Šakių rajono savivaldybės teritorijoje puoselėjimu. Kaip ir daugumoje Lietuvos savivaldybių, šie bendrojo plano sprendiniai nevykdomi dėl lėšų trūkumo ir kitų svaivaldybės prioritetų – plėtros, socialinės ir ekonominės gerovės, infrastruktūros.

2.3 lentelė. Kraštovaizdžio apsaugos sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Įgyvendinta	-	0	0
Vykdoma	-	0	0
Nepradėta vykdyti	3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5.	5	100
Neįgyvendinta	-	0	0
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		0/5	0/100

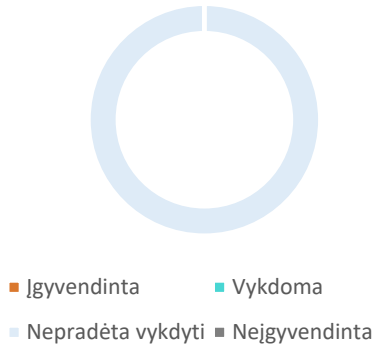

Teigiamų tendencijų neidentifikuota.

Neigiamos tendencijos:

- Šakių rajono savivaldybė neskiria resursų gamtinio karkaso savivaldybės teritorijoje puoselėjimui.

2.4 NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS SPRENDINIAI

Turizmo paslaugos plėtojamos, Zyplių, Gelgaudiškio, Kidulių, Žemosios Panemunės dvarų sodybose. Minimaliai prižiūrimi piliakalniai. Nustatytos Kidulių dvaro sodybos ir Žemosios Panemunės dvaro sodybos fragmentų vertingosios savybės. Pasikeitė Žemosios Panemunės dvaro sodybos fragmentų savininkai, kurie nori atkurti objekto ankstesnę būklę. Pasinaudojus ES parama Kidulių dvaro svirno pastatas 2021 m. buvo restauruotas. 2022 m. parengtas miestelio centro reglamentas. Nuo 2023 m. pradėtas procesas dėl Griškabūdžio miestelio specialiojo plano rengimo.

Atnaujinta dviračių trasa palei Nemuną kairiajame krante nuo Gelgaudiškio link Plokščių, Ilguvos, Kriūkų, Žemosios Panemunės. Įrengta pantoninė prieplauka kairiame Nemuno upės krante ties Sudargu, taip pat yra įrengta mobili prieplauka ties Gelgaudiškiu. Jos jungia vandens keliu abu Nemuno krantus ir sudaro galimybę lankyti Jurbarko rajone esančius turistinius objektus. Atnaujinamas pėsčiųjų pažintinis takas Gelgaudiškio dvaro parko teritorijoje. Nuolat prižiūrimi turimi pėsčiųjų pažintiniai takai Plokščiuose, Lekėčiuose. Šakiuose įrengtas pėsčiųjų – dviračių takas palei Siesarties upelį.

2.4 lentelė. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Įgyvendinta	4.1.4.,	1	17
Vykdoma	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3., 4.2.1., 4.2.2.,	5	83
Nepradėta vykdyti	-	0	0
Neįgyvendinta	-	0	0
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		1/6	17/100

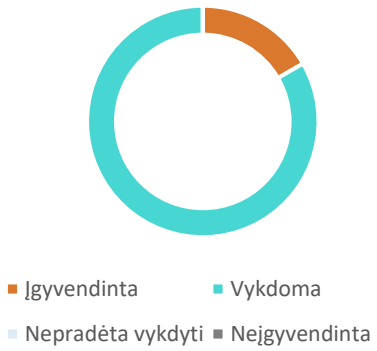

Teigiamos tendencijos:

- Įveiklinti Šakių rajono savivaldybės teritorijoje esantys dvarai turizmo reikmėms.
- Nustatytos Kidulių dvaro sodybos ir Žemosios Panemunės dvaro sodybos fragmentų vertingosios savybės. Pasikeitė Žemosios Panemunės dvaro sodybos fragmentų savininkai, kurie nori atkurti objekto ankstesnę būklę. Vykdomi kiti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos darbai.
- Išlaikomas ir plėtojamas Panemunių regioniniame parke nacionalinių dviračių trasų tinklas, pėsčiųjų pažintinių ir mokomųjų takų tinklas Gelgaudiškyje, Plokščiuose, vandens turizmas Nemuno upe.

Neigiamos tendencijos:

- Ne visiems neveikiančių kapinių teritorijoms bei saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose esantiems sklypams/jų dalims, kurie yra daiktinės teisės objektai, nustatyta konservacinė (saugojimo) paskirtis, naudojimo būdas - kultūros paveldo objektų žemės sklypai, nes yra problematiški, jų planų rengimas reikalauja daugiau finansinių, laiko ir žmogiškųjų išteklių.

2.5 SUSISIEKIMO SISTEMOS SPRENDINIAI

2022 m. išasfaltuotas valstybinės reikšmės rajoninio kelio Nr. 3802 Miknaičiai–Slavikai–Kiduliai ruožas nuo 4,00 iki 4,680 km ir ruožas nuo 30,52 iki 35,166 km. Gerinama vietinių kelių ir miestų bei gyvenamųjų vietovių gatvių būklė. Asfaltuojami keliai pagal žvyrkelių asfaltavimo programas. Nepradėti modernizuoti valstybinės reikšmės rajoniniai keliai, patenkantys į regionines jungtis bei turizmo plėtros zonas: Nr. 3802 Miknaičiai – Slavikai – Kiduliai; Nr. 3804 Lukšiai – Gerdžiūnai – Kriūkai; Nr. 3806 Šakiai – Slavikai; Nr. 3807 Kiduliai – Gelgaudiškis – Gerdžiūnai; Nr. 3811 Lukšiai – Griškabūdis.

Bendrajame plane buvo numatyta plėsti degalinių infrastruktūrą rajone, tačiau tokio didelio poreikio nebėra, degalinės neįrengtos, rengiamas elektromobilių prieigų planas Šakių rajone. Plėtojama paslaugų infrastruktūra palei kelius: įkurtas viešbutis netoli kelio Kaunas-Zapyškis-Šakiai: Zyplių dvaro oficina, Kudirkos Naumiestyje – greito maisto užkandinė pagal Šakių krašto VVG projektą, Gelgaudiškyje – nauja greito maisto gamybos vieta pagal Šakių krašto VVG projektą, prie kelio Lukšiai-Gerdžiūnai-Kriūkai įrengta sodyba „Kuosynė“. Nepastatytas tiltas per Nemuną Lekėčių seniūnijoje, dėl pasikeitusių poreikių neįrengta Pavilkijo kelto prieplauka ir prieplauka Kriūkuose.

Atnaujintos ir išplėstos automobilių stovėjimo aikštelės prie renovuotų daugiabučių gyvenamųjų namų įvykdžius pastatų renovaciją. 2021-2023 metais įrengta automobilių stovėjimo aikštelė Šakių r. sav., Tubelių k., Beržų g. 3 (Zyplių dvaras), LSNS-44-210917-00042.

Nuolat optimizuojamas maršrutinis viešojo transporto tinklas, derinamas su kaimyniniais rajonais. Maršrutuose sugadinti ar susidėvėję tvarkaraščiai keičiami naujais. Taip pat keičiami po bet kokio maršruto grafiko pasikeitimo. Informacija skelbiama bendrovės interneto svetainėje, kuriai šiuo metu atliekami atnaujinimo darbai. Taip pat informacija teikiama autobusų stotyje, sistemoje autobusubilietai.lt. Nuolat atnaujinama viešojo transporto parko infrastruktūra: kasmet įsigyjama po 2-3 autobusus. Per pastaruosius tris metus įsigyti 7 visiškai nauji autobusai. Palaikomi esami maršrutai iš Šakių rajono gyvenamųjų vietovių į Šakius, Kudirkos Naumiestį, Gelgaudiškį, esant poreikiui, įvedami nauji maršrutai ar papildomi reisai. Kai kurie seniūnijų centrai maršrutais sujungti su kaimyninių rajonų centrais, pvz. Kiduliai, Sudargas su Jurbarku, Kriūkai, Lukšiai, Lekėčiai su Kaunu, Sintautai su Vilkaviškiu. Tačiau ne visus seniūnijų centrus yra galimybė sujungti su kaimyninių rajonų centrais. Šakiai – Vilnius maršrutas yra. Norint sujungti seniūnijų

centrus su Vilniumi, tai būtų tolimojo susisiekimo maršrutas, kuriam atidaryti pagal dabar vykdomą tolimojo susisiekimo tinklo pertvarką būtų skelbiamas konkursas. Tokiems mašrutams leidimus išduoda Lietuvos transporto saugos administracija. Nepradėta vykdyti priemonė: Šakių rajono savivaldybės teritorijoje įrengti šiuolaikines autobusų sustojimo aikšteles su dengtais paviljonais.

Vykdoma pėsčiųjų ir dviračių takų plėtra Šakių rajono savivaldybės gyvenamosiose vietovėse. Lekėčių miestelyje suremontuotos Kaštonų, Medžiotojų, Sirvydų, Jaunystės, Kauno, Draugystės Liekės gatvės. Šilo ir Ateities gatvės liko nesutvarkytos. Įrengti nauji pėsčiųjų ir dviračių takai, rekonstruoti šaligatviai Lukšių miestelyje. Nuo 2018 metų atliktas Medžiotojų g., Jazminų g., L. Giros g., P. Vaičaičio g., Basanavičiaus g., Birutės g., Griškabūdžio g. ir Striūpų g., Šakių mieste, rekonstravimas, LRS-44-210304-00006. Rekonstruoti šie krašto kelių ruožai: Nr. 138 nuo 19,96 iki 20,415 km; Nr. 140 nuo 32,27 iki 39,20 km. 2019 m. įgyvendintas krašto kelio Nr. 137 56,025 km sankryžos su krašto keliu Nr. 184 33,17 km rekonstravimas į žiedinę (Kidulių k.). Vykdomas krašto kelio Nr. 140 ruožo nuo 52,773 iki 59,130 km kapitalinis remontas, įrengiant taką. Įgyvendintas sankryžos krašto kelyje Nr. 137 36,25 km rekonstravimas. Vykdomos Inžinerinės eismo saugos priemonės, į kurių eilę įtraukti 6 rajoninių kelių ruožai, kur nustatytas greičio valdymo priemonių poreikis: Nr. 3838 nuo 0,57 km iki 0,87 km (Šakiai); Nr. 3804 nuo 0,68 km iki 0,97 km (Lukščiai); Nr. 3811 nuo 0,34 km iki 0,85 km (Lukščiai); Nr. 3814 nuo 0,43 km iki 0,51 km (Lukščiai); Nr. 1912 nuo 42,56 km iki 43,71 km (Žvirgždaičiai); Nr. 1912 ruože nuo 54,18 km iki 54,22 km (Kudirkos Naumiestis). 2023 m. atskirai įrengta 14 greičio valdymo priemonių Panovių, Lelėčių, Patašinės, Pavilkijo, Lukščių miesteliuose. Įrengta dviračių tako dalis Šakių miesto Birutės gatvėje. 2021-2023 metais įrengta vandens transporto priemonių nuleidimo vieta Kretkampyje, Lekėčių seniūnijoje. Vis dėl to, yra daug nepradėtų vykdyti sprendinių: neįrengtas pėsčiųjų tiltas per Šešupę į Baltkalnį, Kidulių miestelyje, Nemuno gatvėje nepradėtas rekonstruoti šaligatvis ir neįrengtas pėsčiųjų takas nuo Karališkių kaimo iki Kidulių, nepradėti įrenginėti šaligatviai su turėklais į Bažnyčios kalną (Plokščių seniūnija), šaligatvis Plokščių gyvenvietės Nemuno gatvėje, nepradėti rekonstruoti šaligatviai Sudarge. 2017 m. inicijuotas, tačiau dėl finansinių išteklių neužbaigtas įrengti pėsčiųjų takas Burgaičių kaime piliakalnių lankytojams (Sudargo seniūnija), nepradėtas įrengti pėsčiųjų-dviračių takas nuo Sintautų iki kelio Nr. 138 Vilkaviškis–Kudirkos Naumiestis–Šakiai, Ilguvoje iki Tūbiškių (Kriūkų seniūnija), Lukšiuose nuo kultūros centro iki kelio Nr. 140 Kaunas – Zapyškis – Šakiai.

2.5 lentelė. Susisiekimo sistemos sprendinių įgyvendinimo priemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Įgyvendinta	5.1.2., 5.5.5.	2	6
Vykdoma	5.1.3., 5.1.4., 5.2.3., 5.3.1., 5.3.2., 5.4.1., 5.4.2., 5.4.3., 5.4.4., 5.4.5., 5.5.1., 5.5.4., 5.5.9., 5.5.10., 5.5.11., 5.5.12., 5.5.16.	17	50
Nepradėta vykdyti	5.1.1., 5.2.1., 5.2.6., 5.4.6., 5.5.2., 5.5.3., 5.5.6., 5.5.7., 5.5.8., 5.5.13., 5.5.14., 5.5.15.	12	35

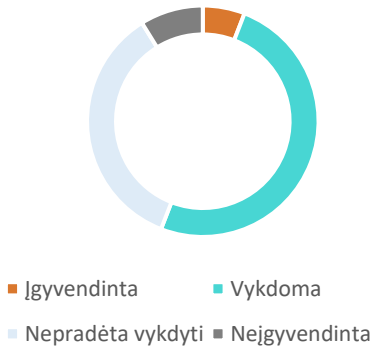

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Neįgyvendinta	5.2.2., 5.2.4., 5.2.5.	3	9
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		2/34	6/100

Teigiamos tendencijos:

- Gerinama vietinių kelių ir miestų bei gyvenamųjų vietovių gatvių būklė. Asfaltuojami keliai pagal žvyrkelių asfaltavimo programas.
- Plėtojama paslaugų infrastruktūra palei kelius: viešbutis, užkandinė, sodyba ir pan.
- Atnaujintos ir išplėstos automobilių stovėjimo aikštelės prie renovuotų daugiabučių gyvenamųjų namų įvykdžius pastatų renovaciją, įrengta aikštelė prie Zyplių dvaro.
- Nuolat stebimi viešojo transporto maršrutai, derinami su kaimyniniais rajonais, tvarkomi tvarkaraščiai stotelėse bei atnaujinama interneto svetainė, modernizuojamas autobusų parkas.
- Vykdoma pėsčiųjų ir dviračių takų plėtra Šakių rajono savivaldybės gyvenamosiose vietovėse.
- Rekonstruota, kapitališkai suremontuota 14 km. krašto kelių. Rekonstruotos 2 krašto kelių sankryžos.
- Vykdomos Inžinerinės eismo saugos priemonės, statomos greičio valdymo priemonės.
- Įrengta vandens transporto priemonių nuleidimo vieta Kretkampyje, Lekėčių seniūnijoje.

Neigiamos tendencijos:

- Per ataskaitinius metus asfaltuota tik 6 km. valstybinės reikšmės kelių. Nepradėti modernizuoti kai kurie valstybinės reikšmės rajoniniai keliai, patenkantys į regionines jungtis bei turizmo plėtros zonas. Tačiau tai priklauso didele dalimi nuo AB Lietuvos automobilių kelių direkcijos.
- Nepradėtas statyti tiltas per Nemuną Lekėčių seniūnijoje.
- Susiduriama su sunkumais kuriant tolimojo susisiekimo maršrutus, viešuoju transportu siekiant apjungti seniūnijų centrus su Vilniumi. Pagal dabar vykdomą tolimojo susisiekimo tinklo pertvarką būtų skelbiamas konkursas. Tokiems mašrutams leidimus išduoda Lietuvos transporto saugos administracija.
- Nepradėtos įrengti šiuolaikinės autobusų sustojimo aikštelės su dengtais paviljonais.
- Nepradėta įrengti daugelis pėsčiųjų-dviračių takų infrastruktūros Bendrajame plane numatytose konkrečiose vietose.

2.6 INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SPRENDINIAI

Inžinerinės infrastruktūros sprendinius sudaro vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, atliekų šalinimo, šilumos ūkio, dujų tiekimo ir elektros energijos tiekimo, telekomunikacinių tinklų ir ryšių plėtros sprendiniai.

Per Bendrojo plano vykdymo laikotarpį pastatyti vandens gerinimo įrenginiai: Kidulių, Sintautų, Bizierių, Voniškių, Gotlybiškių, Kretkampio, Duobiškių, Prūselių, Jakaičių, Baltrušių, Jotyškių, Joginiškių, Kubilių. Rekonstruota 2,6 km. vandens tiekimo tinklų, patiesta 3,96 km. naujų. Įrengtas naujas nuotekų valymo įrenginys Kretkampyje. Rekonstruota 1,38 km. nuotekų tvarkymo tinklų, patiesta 5,77 km. naujų. Taip pat atnaujintas 2009 m. lapkričio mėn. 26 d. patvirtintas Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas 2021-06-25 tarybos sprendimu Nr.T-212

Šakių rajono savivaldybės teritorijoje įrengtos 75 antžeminės konteinerių aikštelės ir nupirkti 361 vnt. atliekų rūšiavimo konteinerių konteinerių aikštelėms, paruoštas ir įgyvendintas konteinerių aikštelių įrengimo Šakių rajone projektas. 2024 m. antrą pusmetį numatomas didelių gabaritų , tame tarpe ir buityje susidarančių pavojingų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu keturis kartus per metus iš užsiregistravusių gyventojų, numatomas maisto (virtuvės) atliekų surinkimas Šakių mieste.

Rekonstruota katilinės Šakių mieste Griškabūdžio gatvėje. Ataskaitiniu laikotarpiu renovuoti šilumos tiekimo tinklai: faktinis trasos ilgis 2383,79 m. Vis dėl to, dar nenustatytos sanitarinės apsaugos zonos šilumos gamybos įrenginiams, kuriems šių zonų nustatymą numato LR teisės aktai.

AB „Amber Grid“ nepradėjo vertinti ekonominio pagrįstumo dėl magistralinio dujotiekio atšakos Pranskabūdis-Kudirkos Naumiestis statybos.

Bendrojo plano vykdymo laikotarpiu AB „Litgrid“ nerekonstravo ar neplanuoja rekonstruoti 330-110 kV elektros oro linijų, nerekonstravo jų į kabelines, neoptimizavo transformatorių pastočių galių. AB „Litgrid“ perdavė, kad dėl perspektyvinių objektų reikia įvertinti patvirtinto Ypatingos valstybinės svarbos elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto „330 kV elektros perdavimo linijos Kruonio HAE–Bitėnai statyba“ inžinerinės infrastruktūros vystymo plano sprendinius (TPD Nr. S-NC-00-19-437). Tuo tarpu, AB „ESO“ rekonstravo 146,23 km. skirstomųjų elektros tinklų, iš jų 142,14 km. – į kabelines elektros linijas, rekonstravo 10kV modulines transformatorines (75 vnt.) galios transformatorius 6-10 KV (130 vnt.), stulpines transformatorines (80 vnt.). Gyvenvietėse keičiami netaupūs šviestuvai į taupius LED, atnaujinamas apšvietimo valdymas.

Šakių rajono savivaldybės teritorijoje įrengta apie 37 km. šviesolaidinių linijų. Vykdoma viešųjų interneto prieigos taškų tinklo, pašto teikiamų paslaugų tinklo plėtra.

2.6 lentelė. Inžinerinės infrastruktūros sprendinių įgyvendinimopriemonės

Statusas	Priemonės indeksas	Kiekis (vnt.)	Kiekis (%)
Įgyvendinta	6.1.1., 6.2.1., 6.2.2., 6.3.1.	4	27
Vykdoma	6.1.2., 6.1.3., 6.1.4., 6.1.5., 6.1.6., 6.1.7., 6.3.2., 6.3.3., 6.3.4., 6.5.1., 6.5.2., 6.5.3., 6.5.4., 6.6.1., 6.6.2., 6.6.3.	8	53
Nepradėta vykdyti	6.2.3., 6.3.5., 6.4.1.	3	20
Neįgyvendinta	-	0	0
Viso įgyvendinta/viso priemonių:		4/15	27/100

Teigiamos tendencijos:

- Nuolat statomi vandens gerinimo įrenginiai, rekonstruojami vandens tiekimo tinklai, tiesiami nauji, įrengtas Kretkampio nuotekų valymo įrenginys, rekonstruojami nuotekų tvarkymo tinklai, tiesiami nauji.

- Sudarytos sąlygos gyventojams rūšiuoti, savivaldybėje įrengtos 75 antžeminės konteinerių aikštelės ir nupirkti 361 vnt. atliekų rūšiavimo konteinerių konteinerių aikštelėms. Naudojami labiausiai pasiteisinę stambiagabaričių ir pavojingų atliekų surinkimo būdai.
- Modernizuota katilinė Griškabūdžio gatvėje, renovuojami šilumos tinklai.
- Rekonstruojami skirstomieji elektros tinklai, oro linijos kabeliuojamos. Rekonstruojamos transformatorių pastotės.
- Gyvenviečių gatvėse netaupūs šviestuvai keičiami į LED, atnaujinamas apšvietimo valdymas.
- Vykdoma plačiajuosčio interneto, viešųjų interneto prieigos taškų tinklo plėtra.

<u>Neigiamos tendencijos:</u>

- Nenustatytos sanitarinės apsaugos zonos šilumos gamybos įrenginiams pagal LR teisės aktus.
- Nepradėta tiesti magistralinio dujotiekio atšaka nuo Žvirgždaičių seniūnijos Pranskabūdžio kaimo iki Kudirkos Naumiesčio – galimai dėl mažo potencialo (per mažai vartotojų, ribotų finansinių galimybių).
- Nebuvo vykdomi magistralinių elektros tinklų ir transformatorinių pastočių rekonstravimo, optimizavimo darbai. AB „Litgrid“ pažymėjo, kad dėl perspektyvinių objektų savivaldybė turi įvertinti patvirtinto Ypatingos valstybinės svarbos elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto „330 kV elektros perdavimo linijos Kruonio HAE–Bitėnai statyba“ inžinerinės infrastruktūros vystymo plano sprendinius (TPD Nr. S-NC-00-19-437).

3. IŠVADOS

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano procesas vyksta pakankamai sklandžiai. Lėtesnis dalies sprendinių įgyvendinimas galėtų būti siejamas su šiomis priežastimis: finansavimo trūkumas tam tikrose srityse, nekilnojamojo turto rinkos pokyčiai, pakitusi demografinė situacija, žmonių migracija, pasikeitęs Šakių rajono savivaldybės vaidmuo šalies kontekste (2021 m. parengtas naujas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas), pasikeitę poreikiai bei prioritetai.

Šakių rajono savivaldybės bendrojo plano priemonės dauguma įgyvendintos ir įgyvendinamos pasinaudojus ES parama. Sveikintina, kad savivaldybės administracija aktyviai naudojasi išorinėmis finansavimo galimybėmis ir gerina susisiekimo sistemą autotransportu, asfaltuoja, rekonstruoja kelius bei gyvenviečių gatves visame rajone, vykdo plėtrą ir modernizuoja inžinerinius tinklus, rengia ir vykdo socialines, švietimo programas, gerina švietimo, sveikatos, kultūros, socialinę, rekreacinę, kitų paslaugų aptarnavimo infrastruktūrą tolygiai visoje savivaldybės teritorijoje, puoselėja turizmą rajone. Tačiau gana vangiai vykdomos kraštovaizdžio apsaugos priemonės.

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui numatytos 98 priemonės, iš kurių 12 - 12% - įgyvendintos, 62 - 63% - vykdomos, 21 - 21% - nepradėtos vykdyti ir 3 - 3% - neįgyvendintos. Kai kurias priemones iš nepradėtų vykdyti galima identifikuoti neprioritetinėmis kitų atžvilgiu arba sritys/problemos, kurių taikymui išskirtos priemonės, laikinai sprendžiamos kitais būdais. Dauguma priemonių yra vykdomos dėl jų tęstinumo, todėl vertinama, kad didžioji dalis Bendrojo plano sprendinių – įgyvendinti, nuolat įgyvendinami. Neįgyvendintų priemonių yra 3: neįrengtos degalinės Kriūkuose, Lukšiuose, Plokščiuose, Pavilkijyje, Slavikuose, Sudarge, Žvirgždaičiuose dėl populiarėjančių elektromobilių (rengiamas elektromobilių prieigų planas Šakių rajone), neįrengta Pavilkijo kelto prieplauka bei prieplauka Kriūkuose (galimai dėl pasikeitusių vandens susisiekimo infrastruktūros prioritetų, kadangi 2021-2023 metais įrengta vandens transporto priemonių nuleidimo vieta Kretkampyje, Lekėčių seniūnijoje, nors Bendrajame plane nebuvo numatyta).

3.1. lentelė. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano priemonių skaičiaus suvestinė pagal statusą

Eil. Nr.	Sprendinių tema	Priemonių skaičius pagal statusą				Bendras priemonių skaičius
		Įgyvendinta	Vykdoma	Nepradėta vykdyti	Neįgyvendinta (nebeaktualu)	
1.	Urbanistinė aplinka ir žemės naudojimas	0	1	0	0	1
2.	Socialinė ir ekonominė aplinka	6	31	0	0	37
3.	Kraštovaizdžio apsauga	0	0	5	0	5
4.	Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga	1	5	0	0	6
5.	Susisiekimo sistema	2	17	12	3	34

6.	Inžinerinė infrastruktūra	4	8	3	0	15
	Viso:	**12 (12%)**	**62 (63%)**	**21 (21%)**	**3 (3%)**	**98**

Atsižvelgiant į Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos rezultatus, daroma išvada, kad **reikalinga keisti Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą** dėl ataskaitiniu laikotarpiu įsigaliojusių LR teritorijos bendrojo plano, LR Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo, LR Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatų ir kt. Taip pat dėl daugumos įgyvendintų arba nepradėtų vykdyti, galimai nebeaktualių Bendrojo plano sprendinių. Pažymima, kad konkretizuoti Bendrojo plano sprendiniai formuoti iki 2027-ųjų metų, todėl keisti Bendrąjį planą nėra skubu, tačiau siūloma pradėti inicijuoti procedūras.

4. SIŪLYMAI DĖL BENROJO PLANO KEITIMO

- Bendrojo plano keitimas galėtų prisidėti prie geresnio, labiau atitinkančio šiandienos poreikius, investicijų Šakių rajono savivaldybės vystymui optimizavimo ir optimalaus lėšų panaudojimo, urbanistinių procesų organizavimo (išanalizuoti urbanistinių centrų poreikį). Ruošiant naująjį bendrą planą, būtų aktualizuoti šiuo metu jau prasmę praradę ir poreikio nebeturintys sprendiniai.

- 2021 m. įsigaliojo LR teritorijos bendrojo plano sprendiniai iki 2030 m. Tikslinga atnaujinti Bendrojo plano sprendinius, detalizuojant įsigaliojusius LRBP 2030 sprendinius. Valstybės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų, valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų, Vyriausybės patvirtintų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų, žemės gelmių naudojimo planų sprendiniai turi aukštesnę teisinę galią už savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinius ir privalomai taikomi savivaldybei, keičiant savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentus.

- Numatyti prioritetinės plėtros teritorijų (atitinkamai ir prioritetinės savivaldybės inžinerinės bei socialinės infrastruktūros) vystymo etapus, pagal poreikį tikslinti prioritetinės plėtros teritorijas. Nustatyti prioritetinei inžinerinei ir socialinei savivaldybės infrastruktūrai reikalingų teritorijų preliminarų poreikį. Numatyti suplanuotai prioritetinei savivaldybės infrastruktūrai projektuoti, statyti ir (ar) įrengti bei naudoti reikalingą preliminarų lėšų poreikį.

- Užtikrinti, kad patvirtintų savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai būtų integruojami į bendrojo plano sprendinius.

- Užtikrinti, kad savivaldybės tarybos patvirtinti savivaldybės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų (išskyrus specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentus) sprendiniai, savivaldybės tarybos sprendimu būtų pripažinti savivaldybės bendrojo plano sudedamąja dalimi ir registruojami kaip atitinkamų teritorijų planavimo dokumentų korektūros.

5. PRIEDAI

1. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programos priemonių planas
2. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano rodikliai už 2017-2022 m.